

Lång väg ut ur sexuell exploatering

Under pandemin har polisen kunnat prioritera tillslag mot sexköpare. När organisationen Talita följer med ökar möjligheten att kvinnorna som säljer sex tackar ja till stöd.

Meghan Donevan, forskningsledare på den ideella organisationen Talita, ni arbetar förebyggande och uppsökande med kvinnor som vill lämna prostitution, pornografi och människohandel för sexuella ändamål?

– Ja, men vår grundverksamhet är det rehabiliterande arbetet. Vi driver skyddade boenden där vi erbjuder akut och långsiktigt stöd och vi har ett mycket bra samarbete med polisen. De slussar ofta kvinnor till oss i samband med att de gör tillslag mot hallickar och sexköpare.

Vad har ni sett för effekter av pandemin?

– Det vi vet är att allt fler tvingas ta steget in i sexuell exploatering. Hallickar utnyttjar att allting har blivit digitalt, de manipulerar och lurar kvinnor in i porrindustrin. Kvinnorna blir mer utsatta och tvingas ta fler farliga steg. Vi kan inte heller säga att vi ser att trafficking minskat. Just nu har polisen möjlighet att prioritera den här frågan och då kommer vi i kontakt med flera kvinnor. I vårt rehabiliteringsprogram är en prioritet att kvinnorna ska komma ut på arbetsmarknaden och därför har vi ett fint samarbete med flera hotell och en städfirma, som kunnat erbjuda praktikplatser och jobb. Men de branscherna har drabbats hårt under pandemin.

Ni har er verksamhet i Stockholm?

– Ja och här finns en polisgrupp som arbetar mycket aktivt. Men det finns anledningar till varför kvinnorna kan vara rädda för polisen. När vi är med vid tillslag och går in och träffar kvinnan är det större chans att hon tackar ja till stöd. Vi erbjuder polisen över hela Sverige som kommer i kontakt med

kvinnor i prostitution att höra av sig till oss.

Hur ser vägen bort från prostitution ut?

– Vi har två skyddade boenden, med två akutplatser och totalt fyra platser i vårt rehabiliteringsprogram som innebär ett år i det skyddade boendet och ett år i vår utslussningslägenhet.

Varför behövs så lång tid?

– Långsiktigt helhetsstöd behövs definitivt. Några månader räcker inte för den som varit med om så mycket våld och trauman som de här kvinnorna. De måste bygga upp sitt självförtroende för att kunna leva ett självständigt liv. En del är inte svenska och kan inte nåenting om det svenska samhället. Två år är ett minimum, men vi ser när man satsar vilken livsförändring det här kan bidra till. Jag har en kollega nu som gått igenom rehabiliteringsprogrammet och som tog initiativ till och leder Talitas uppsökande arbete med kvinnor i gatuprostitution. Att se en kvinna gå från botten och inte bara bli en överlevare utan aktivist, det är fantastiskt. Vi skapar en plattform och förutsättningar, men det är de själva som måste ta sig hela vägen. Allt fler överlevare börjar jobba hos oss.

Kan kvinnorna hålla motivationen uppe under så lång tid?

– Det kräver mycket mod och uthållighet att kunna lämna prostitutionen och våldets konsekvenser bakom sig. Det kan vara särskilt svårt för kvinnor som upplevt att prostitution varit en form av självskadebeteende. Viktigt att komma ihåg dock att det är männen – köparen – som skadar henne. Det hon varit med om kan vara ett försök att dämpa svåra känslor som ofta kommit på grund av sexuella övergrepp i barndomen. Det är svårt att sluta med det som dämpar de här känslorna, man måste hitta nya vägar och andra sätt att hantera smärtan. Jag minns särskilt en kvinna som hade det väldigt tufft mitt i programmet, hon sa att det inte finns någon garanti att programmet kommer att fungera. Det viktiga var att fortsätta finnas där för henne, att inte backa från de jobbiga känslor hon upplevde. Den kvinnan har utbildat sig till sitt drömjobb, där hon kommer att kunna hjälpa fler i samma situation som hon varit i. Hon har skapat ett helt nytt liv.

När kan en kvinna som inte är svensk medborgare eller har uppehållstillstånd, få stanna hos er?

– Vi jobbar väldigt nära socialtjänsten, samtidigt som myndigheter har sitt mandat och vi i civilsamhället kan vara mer flexibla. Om en utländsk kvinna säger ja till att medverka i en rättsprocess då betalar socialtjänsten oftast platsen långsiktigt hos oss. Men det kan finnas skäl att hon inte vill, kanske har hallickarna hotat att straffa hennes familj. Vi vill *inte vara beroende av om de betalar eller inte, vi har stiftelser och sponsorer så att vi kan ta emot oavsett.*

Kan ni ta emot kvinnor med barn?

– Nej, i de fall barnen befinner sig i hemlandet kan hon ingå i Jämställdhetsmyndighetens och IOMs återvändandeprogram i hemlandet under sex månader. Vi tycker att det tar längre tid än så, så vi kliver in och hjälper henne. Vi försöker alltid hitta en organisation i hemlandet som kan stötta. Vi gör allt för att hitta lösningar för kvinnan.

Vad ser du är gemensamt för kvinnorna?

– Allt händer på grund av någon form av utsatthet, just det här med traumat är det gemensamma som vi sett under 20 års tid. Vi kan anpassa metoden till olika behov men ett problem just nu är att vi möter många unga svenska tjejer med traumatiserad bakgrund som övergrepp i barndomen. Vi kan inte tillgodose deras behov som finns dygnet runt. Vi vill lyfta att det behövs mottagningar över hela landet som är traumaspecialiserade och som kan fånga upp den här målgruppen. Vi har inte möjlighet att hjälpa dem som vi vill.

Anna Fredriksson

Läs mer:

talita.se